

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Диференціація –

це гнучкий спосіб коригувати методи навчання з урахуванням освітніх потреб, компетентностей та можливостей кожної дитини.

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

ВЧИТЕЛІ

Формат навчання багато в чому збігається з традиційним.

Проте є й низка особливостей.

Найперше – те, що вчителі мають розуміти, у який спосіб навчається кожен з учнів.

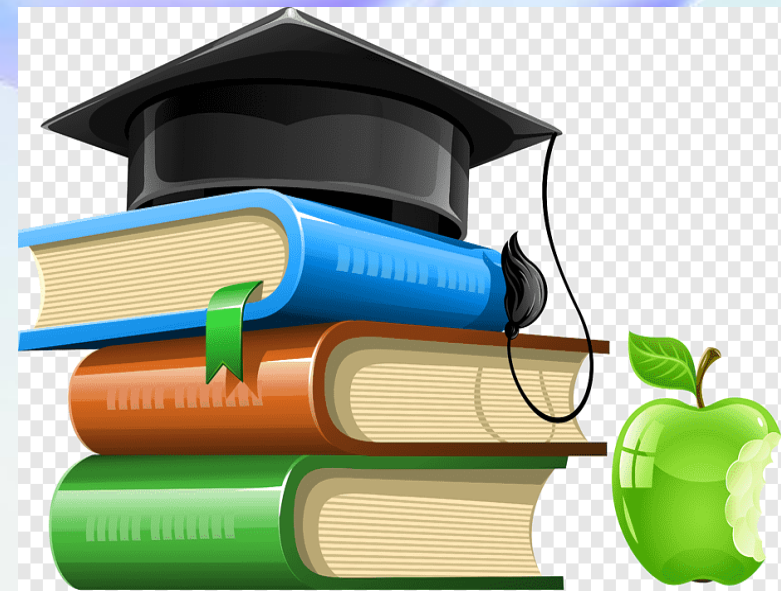
Друге – бажання забезпечувати навчання високої якості. Педагог також має прагнути постійно зростати та розвиватися. Причому недостатньо розуміти лише слабкі сторони учнів та те, що їм погано вдається. Педагог має орієнтуватися і спиратися на сильні сторони та компетентності школярів.

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

ЗМІСТ

Пов'язаний зі стандартом та програмою навчання.
Диференційоване навчання якраз спрямоване на те, щоб якомога більше учнів опанували ці навчальні програми. Тобто воно, з одного боку, спирається на державні вимоги, а з іншого – на зацікавлення та здібності учнів.

УЧНІ

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

Їхні потреби – у центрі уваги диференційованого навчання. Тож коли постає вибір між стандартними вимогами та учнями, діти – у пріоритеті. Це має спонукати вчителів змінювати практику проведення уроків та відмовитися від зосередженості на змісті. Натомість будувати викладання навколо результатів навчання конкретної дитини, її знань, умінь і навичок. Власне, це називається особистісно орієнтованим підходом.

НАВЧАННЯ (ЯК ПРОЦЕС)

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

Стосується набору методів і прийомів, інструментарію та засобів, що вчителі використовують на уроках.

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

Ефективність навчання визначається через регулярний моніторинг прогресу учнів, а також зворотний зв'язок і взаємодією між учителями та учнями. Оцінювання – це не просто виставлення оцінок за виконання завдань, а набагато ширше поняття. Дитина не може отримати погану оцінку за те, що чогось не знає. Невиконання завдання – це сигнал педагогу про те, що вона потребує підтримки. Тож на перший план виходить формувальне оцінювання.

ОЦІНЮВАННЯ

ЕТАПИ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

РЕФЛЕКСІЯ

Вчитель має усвідомлювати, що працює в багатоманітному класі, де важливі досягнення кожного учня. Тому рефлексія педагога – це пошук відповідей на запитання:

- *Що я зробила та як це допомогло учням?*
- *Що я можу зробити задля покращення моєї практики та як це вплине на учнів?*

Це дасть розуміння рівня знань учнів та майстерності вчителя й допоможе віднайти методи, що задовольнятимуть запити всіх дітей у класі.

ОЦІНЮВАННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ

- тобто, які зміст навчання та вимоги до учнів.

Учителі можуть самостійно адаптовувати зміст до потреб учнів. Важливо виокремити зі стандартів та програм основні складники, загальні ідеї та поняття, які мають опанувати учні. Також рекомендується вивчити методичні поради попереднього та наступного років навчання, аби розуміти, на що можна спиратися чи які теми запропонувати учням для глибшого опрацювання.

АНАЛІЗ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ

Варто дати собі відповіді на запитання:

- *Чи є в класі учні, які не працюють на уроці й чому так стається?*
- *Що я можу зробити, аби діти були більш успішними?*
- *Кому я приділяю більше уваги, а кому – менше? Чому?*

До всього, відповіді на такі запитання допоможуть учителю визначити критерії для подальшого об'єднання дітей у групи для виконання завдань.

ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ

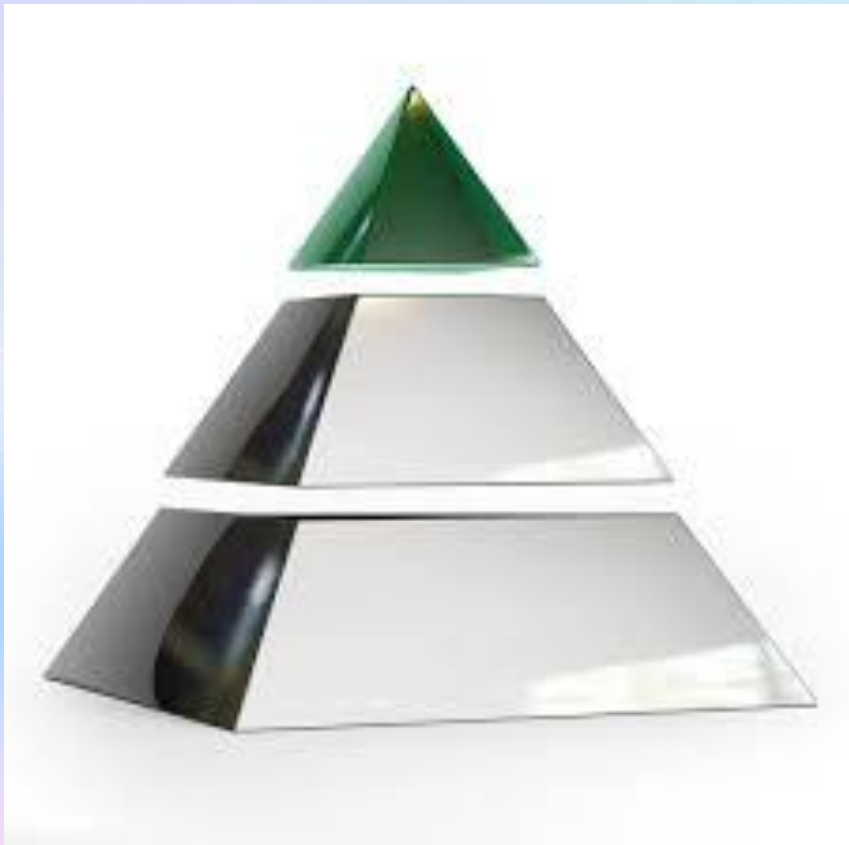
на основі поєднання науково обґрунтованих та особистісно орієнтованих методів.

Основна мета – збалансувати викладання нового матеріалу, допомогти учням, які мають труднощі, та збагатити навчання для всього класу.

Варто скласти перелік тем, які діти мають опанувати, й окреслити методи та активності, що допоможуть дітям у цьому. Потому треба відкоригувати цей план так, щоби його можна було вивчати на різних рівнях складності. Варто подумати над тим, для яких учнів підходять ті чи інші методи роботи.

МЕТОДИКА «ПІРАМІДА ПЛАНУВАННЯ»

Піраміда складається з трьох частин:

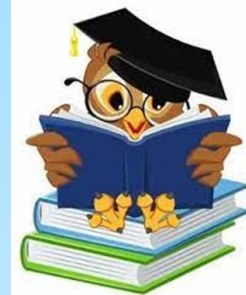
- У її основі лежать знання, уміння та навички, які мають опанувати без винятку всі учні.
- У середній частині – те, що мають опанувати більшість дітей.
- Вершина охоплює зміст та форми, що зможуть опанувати тільки деякі учні.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИКИ НА ОСНОВІ ФАКТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

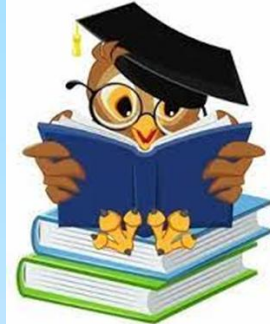
Будь-які виклики під час навчання педагог має розглядати як свій ресурс для вдосконалення. Тож варто запитати себе:

- Наскільки ефективним було навчання?
- Що пішло не так і чому?

Правила диференційованого підходу

1. Для диференціювання використовують вправи підручника, друкований дидактичний матеріал.
2. Завдання пропонують за кількома варіантами, що полегшують підготовку до занять, перевірку завдань після кожного етапу уроку.
3. Вправи добирають так, щоб усі учні могли одночасно їх закінчити.
4. Варіанти не нав'язують. На уроці створюють такі умови, за яких учень має можливість сам дібрати посильне завдання. Так забезпечують гуманне ставлення до кожного вихованця.
5. Оцінюють здебільшого спільне завдання. Це дає можливість не поспішати з добором вправ, оскільки учні знають, що різні види робіт пропонуються для того, щоб усі змогли успішно виконати спільне завдання.
6. Діти кольоровими картками сигналізують про обраний варіант, що дає можливість побачити кожного учня.

Диференційований підхід на всіх етапах уроку

ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

1. Учні викладають матеріал детально з використанням інших джерел, додаткової літератури.
2. До учнів висувають підвищені вимоги щодо логіки викладання і культури мови.
3. Від них вимагають аргументоване формулювання висновку
4. Їм пропонують завдання творчого і проблемно-пошукового характеру; завдання із застосуванням класифікації, аналізу, синтезу, порівняння, співставлення, узагальнення.

ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

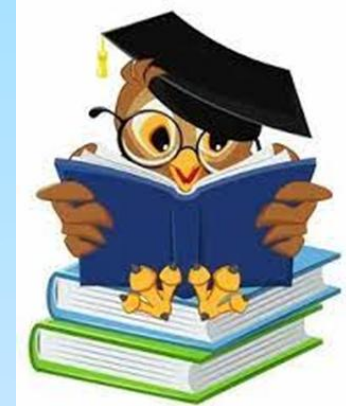
Для I групи: підбити підсумки; виділити головне; провести роботу з першоджерелами; знайти відповідь на проблемне питання або пропонується самостійна робота для вивчення нового матеріалу.

Для II і III груп: осмислення нових понять; проведення словникової роботи; завдання для актуалізації раніше вивченого.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Учитель дає завдання загальне для всіх груп: прочитати параграф, а далі диференційовано:

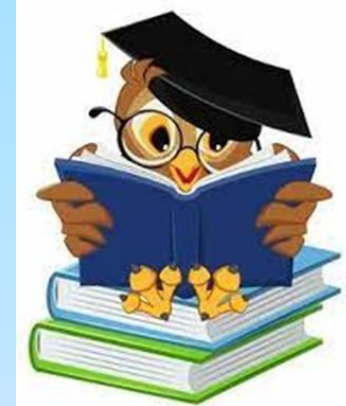
- скласти план відповіді;
- дати відповіді на запитання;
- скласти таблицю;
- навести свої приклади (всі завдання підготовлені заздалегідь учителем).

ЗАВДАННЯ

ДО ТЕМИ «.....»

	5 клас	6 клас
Для найслабших		
Для середніх		
Для найсильніших		

ЗАВДАННЯ

ДО ТЕМИ «.....»

	7 клас	9 клас
Середній рівень (4-6 б)		
Достатній рівень (7-9 б)		
Високий рівень (10-12 б)		

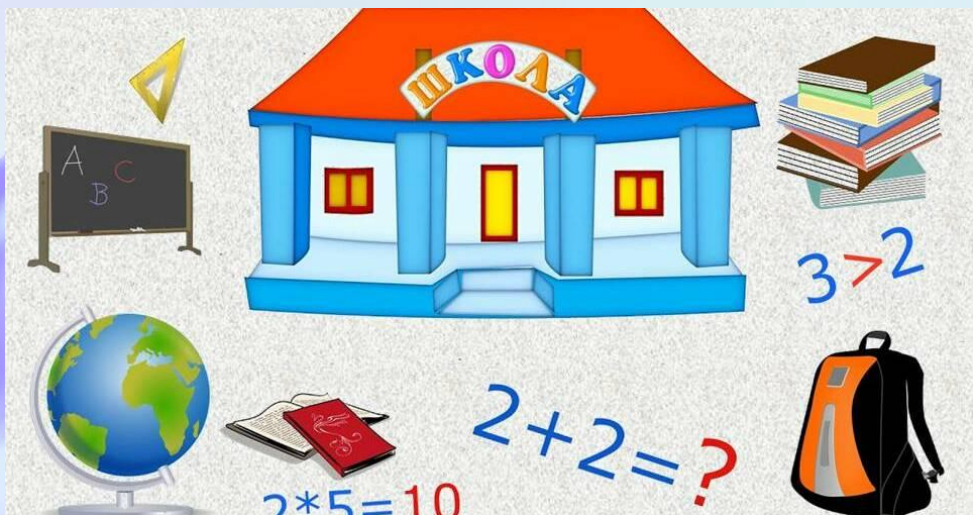
КАРТКИ З КОЛЬОРОВИМИ ПОЗНАЧКАМИ

Значну самостійність забезпечує використання карток з кольоровими позначками. Наприклад, червоний колір позначає завдання найвищого рівня складності, зелений – середнього, а жовтий – нижнього. Завдяки цьому вчитель економить час, розподіляючи картки між учнями. Розмічаючи дидактичний матеріал, учитель враховує два фактори: перший – при однаковому обсязі завдань різний рівень їх складності, другий – при завданнях приблизно однакового рівня складності різний їх обсяг. Така диференціація дає можливість педагогові найефективніше використовувати навчальний час, максимально індивідуалізуючи завдання як щодо складності, так і щодо обсягу.

ВИСНОВОК

Учні самостійно вибирають посильні завдання, а тому не виникає конфліктних ситуацій, пов'язаних з примусовим розподілом завдань різного рівня складності (а відтак і з оцінюванням). Оскільки кожне із завдань розраховане на певний час, учень, який обрав завдання із максимальною кількістю балів, але не вклався в термін, одержує відповідно знижену оцінку. Такий підхід не травмує психіку дитини, не принижує її людської гідності, а педагога убезпечує від мимовільної необ'єктивності у ставленні до учня.

ТРУДНОЩІВ У ВИКОРИСТАННІ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

1. Структура і специфіка уроку обумовлюється поставленими цілями і завданнями. В ході уроку завжди є навчальний матеріал, який відповідно до програми навчання необхідно виконати обов'язково всім класом з коментуванням і поясненням (особливо на етапі вивчення нового матеріалу). Проте засвоєння матеріалу безпосередньо залежить від рівня інтелектуального та фізичного розвитку, а також працездатності учнів. Мета вчителя - домогтися ефективної роботи всіх учнів на уроці.

2. Поряд з організаційними труднощами ми стикаємося з психоемоційними особливостями дітей: невмінням контактувати один з одним, труднощами міжособистісного спілкування; егоцентризмом, бажанням виділитися і привернути до себе увагу вчителя та інших учнів; завищеною (або, навпаки, заниженою) самооцінкою. Рішення даної проблеми нам бачиться в організації співпраці дітей всередині колективу.

ДЯКУЮ за увагу

